

רה"ר

تلמוד בבלי מסכת שבת דף י עמוד א "תנו רבנן ארבע רשות לשבת.... הר' זו רשות לעצמה"

תנו רבנן, ארבע רשות לשבת: רשות היחיד, ורשות הרבבים, וכרמלית. וממקום פטוח. ואיזו היא רשות היחיד - חרץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה, וכן גדר שהוא גבוה עשרה ורחב ארבעה - זו היא רשות היחיד גמורה. ואיזו היא רשות הרבבים - סרטיה ופלטיא גדולה, ומבואות המפולשין זו היא רשות הרבים גמורה. אין מוציאין מרשות היחיד זו לרשות הרבים זו, ואין מכניסין מרשות הרבים זו לרשות היחיד זו; ואם הוצאה והכניסה, בשוגג - חyb חטאתי, במצויד - עונש כרת, וננסקל. אבל אם ובקעה ואיסטוונית והכרמלית - אינה לא כרשות הרבים ולא כרשות היחיד, ואין נושאין נזוטין בתוכה, ואם נשא וננתן בתוכה - פטור; ואין מוציאין מתוכה לרשות הרבים ולא מרשות הרבים לתוכה, ואין מכניסין מרשות היחיד לתוכה, ולא מתוכה לרשות היחיד, ואם הוצאה והכניסה - פטור. חצרות של רבים ומבואות שאין מפולשין, עירבו - מותרין, לא עירבו - אסורם. אדם עומד על האיסקופה, נוטל מבעל הבית וננתן לו, נוטל מעני וננתן לו, בלבד שלא יטול מבעל הבית וננתן לעני, מעני וננתן לבעל הבית, ואם נטל וננתן - שלשתן פטורים. אחרים אומרים: איסקופה משמשת שתי רשות, בזמן שהפתח פתוח - כלפניהם, פתח נעל - כלחוץ. ואם הייתה איסקופה גבוהה עשרה ורחב ארבעה - הר' זו רשות לעצמה.

تلמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת פרק א

ארבע רשות לשבת. רשות היחיד. רה"ר. וכרמלית. ומבואות שאין מפולשין.

תוספთא מסכת שבת (LIBERMAN) פרק א

הלכה א- ארבע רשות רשות היחיד ורשות הרבים אי זהו רשות היחיד חרץ עמוק עשרה ורחב ארבעה וכן גדר גבוהה עשרה ורחב ארבעה זהו רשות היחיד גמורה

הלכה ב- אי זהו רשות הרבים סרטיה ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין זו היא רשות הרבים גמורה

רמב"ם הלכות שבת פרק יד הלכה א

ארבע רשות לשבת: רשות היחיד ורשות הרבים וכרמלית וממקום פטור, איזו היא רה"ר מדברות ועירם ושוווקים ודרך המפולשין להן, בלבד שייהי רחוב הדרך ט"ז אמה ולא יהיה עליו תקרה, ואי זו רה"י תל שגובה עשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יתר על כן, וכן חרץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה על ארבעה או יתר על כן, וכן מקום שהוא מוקף ארבע מחיצות גובהן עשרה וביניהן ארבעה או יתר על כן אפילו יש בו כמה מילין אם הוקף לדירה כגון מדינה המקפת חומה שלדרותיה ננעלוות בלילה ומבואות שיש להן שלשה כתלים ולחי' ברוח רביעית, וכן חצר וDIR וסורה שהוקפו לדירה כלן רה"י גמורה הן.

تلמוד בבל' מסכת שבת | עמוד ב

אמר מר: זו היא רשות הربים.... ולחשוב נמי מדובר, דהא תניא: איזו היא רשות הربים - סרטיאopolיטיא גדולה, ומבואות המפולשין, והמדובר! - אמר אבי': לא קשייא, כן - בזמן ישראלי שרוין במדבר, כן - בזמן זהה.

רש"י מסכת שבת דף י עמוד ב

בזמן שהיו ישראל במדבר - חשיבא רשות הربים.
בזמן הזה - אין מקום הילוק לרבים, דהוילci מדברות לא שכיח!

(שו"ת ברכת אברהם סימן טו)

שאלת. אמר הרב ז"ל (הלכות שבת פ' י"ד הלכה א') איזו היא רשות הربים מדברות וערים ושדות ובכללו קא קשייא לי בין מדברות בין ערים בין שדות מדברות מיהא קא מקשין אתנא ולחשוב נמי מדובר דהא תניא והמדבר פריך אבי' לא קשייא כאן בזמן שהיו ישראל במדבר וכאן בזמן זהה ומפרשיו עלמא דבזמן שהו ישראלי במדבר היה להו/ליה רשות הربים מכיון שהיו מחנותיהם סדורות בו ומhalbין ביניהם לצרכיהם הוי ליה רשות הربים אבל בזמן הזה הויל ואין צורך הربים להשתמש בו ולא דרך הר' הוא כרמלית וטעם דמסתבר הוא ולא ידענא אמא' קא מפליג אפירושא והpecificה וכן נמי ערים מפרש夷 עלמא יער מקום צמיחת עצים וכני' חיות כדכתי' ואשר יבא את רעהו בעיר לחטוב עצים וככתי' יכרסמנה חזיר מיער צומח עצים וככתי' כל עצי העיר וככתי' ירננו עצי העיר הילכך אינו אלא כרמלית דמסתמא אין דרך הרים עוברת בתוכו ואין רבים נכנסים לשם אלא לצורך חטיבת עצים או צידת חיות ואי אמרת לי' מה דתניא ואשר יבא את רעהו בעיר מה עיר רשות לנזק ולמזיק לכינס שם יצא חצר בעל הבית דילמא עיר רשות לכינס בו והיינו רשות הربים אי משום הא לא איריא והלא כרמלית רשות לכל היא כגן ים ובקעה וסרטיא וקרן זוית הסמוכה לרשות הربים כולו יש רשות לרבים לכינס לתוךן ואפי' היכי כרמלית קריינה להו משומד דין דרך הרים עוברת בתוכם היכי נמי יער כיוון דלאו מיוחד למזיק קרי ליה רשות של שנייהם ואף על פ' שהיא כרמלית לעניין שבת מיד' דהוה אסימטה דהוה רשות למוכר וללקח ואינה רשות הרים לשבת ומשכחת לה בפונדקאות ומקומות המיוחדים לממכר تعد שחרי לא מיעט אלא חצר בעל הבית ולא שמעין מכאן שהעיר רשות הרים וכן נמי שדות קשייא לי' בגובה דהא בקעה מקרי שדה שהיא מיוחדת/ሚוחדת/ לרעהו ואין דרך הרים עוברת בתחום הנכנס לבקעה בימות הגשמיים טומאה בשדה פלונית ואמר נכסות' למקום הלא ואיני יודע אם נכסות' לשדה זו ואם/לאו ותנן נמי הבקעה ביום החמה רשות היחיד לשבת ורשות הרים לטומאה ובימים הגשמיים רשות היחיד לכך ולכך ואוקמה רבashi' בדאית לה מחיצות להכי קרי לה רשות היחיד הא לאו היכי כרמלית הוי ועלא אמר מאי רשות היחיד שאינה רשות הרים שמעין מכללה/ מכלולו/ דשדה כרמלית היא ואי אמרת האי דקאמר הרב ז"ל שהשדות רשות הרים לא נתקוין לבקעה ולא אמר שדות אלא על הדריכים הסלולות מעיר לער במדבר ולעולם שדה שבבקעה כרמלית חשב לה חדא לא כלל בקעה בכלל כרמלית שלו ועוד אם שדות אמרם הדריכים שבמדבר הר' מדבר יכול קרי ליה רשות הרים מאי שנא דרכיהם ואי אמרת לא אמר ז"ל אלא על דרכיהם בעוברות בתחום השדות הא לא צריך שחרי חזר ואמר ודרכיהם המפולשין מכלל שהשדות שאמר כבר לאו דרכיהם נינהו.

תשובה. דקא קשייא לך לעניין מדברות מדקא מפרש夷 עלמא בזמן שהו ישראלי במדבר היה המדבר רשות הרים איכא עלמא אחרני דפרש夷 בזמן ישראלי חוניים במדבר והוא מחנותיהם סדורין בו והוא מקום דירתן היה

לגבן כמו בקעה ושדה וממאי דדמי ליה נבזמן הזה שאין ישראלי דרין בו אלא כל מי שירצה מהלך וועבר בתוכו בלבד הוא רשות הרבנים וטעמא דמייסתבר הוא זהה שאמרת בדבר על המדבר ולא דרך הוא לא ידעתי סוף דעתך בדבר זה אם כונתק שכל דבר לאו דרך הוא אינו אמרת שהרי כמה מדברות כמו מדברות שבארץ ישראל יש בארץ מצרים ושברוב העולם השירות מהלכות בהן תמיד ואם כונתק לאוטו דבר שהו ישראלי מהליכין בו לאו אינו דרך שהרי מקצת המסעות האמורות בתורה מקומן ידועות ושירות של ישמעאלים מהליכין בהן ואם כונתק לקצת המדבר שהוא ישראלי בו ומאי דדמי ליה מן המדברות הרחוקים מן היישוב הרני נתנה/ נתה/ דבריך לשיעורין ואפלו לפוי פירוש מקצת המדברות והן כל המדברות שמהליכין בהן בני אדם רשות הרבנים וליכא עליה קושיא שלא אמר צ"ל כל המדברות אלא מדברות אמר ולפי הפירוש הראשון כל המדברות רשות הרבנים ומכל מקום בין לפוי הפירוש שביארנו בין לפי זה הפירוש שאמרת דפרש לייה עלמא רוח המדברות שבין היישוב הרבנים והפירוש שביארנו הוא המדוקדק יתר/ יותר/ כדי שלא נתן דברינו לשיעורין ולענין ערים לא דמי עיר ליט' ובקעה דהיא אין תשמשו נח כייר שאין אדם יכול להלוך בו אלא על ידי ספינה תען הזרוק בים ארבע אמות פטור אם היה רקק מים ורשות הרבנים מהלכות בו הזרוק בתוכו ארבע אמות חייב ומפרשין בגמ' דתשמייש על ידי הדחק לא טמייה תשמש והלוך על ידי הדחק טמייה הלוך והעיר תשמשו והילכו אינו על ידי הדחק והם תשמשו אינו אלא על ידי הדחק היליך אינו לא על ידי הדחק ולא שלא על ידי הדחק היליך לא דמי ים ליער כלל ובקעה והאסטרטיא ורקן זווית אף על פי שיש רשות לרביבים להכנס לתוךן אין להם צורך בהם כייר שהכל צריכין לערים ולא דרך עלייהם כמדבר היליך לא דמי עיר לכרכלית כלל אלא למדבר שהוא רשות הרבנים ולענין שdotות טעות בספרים שלכם שקר גוסח החיבור מדברות וערים ושוקים ודרךים המפולשים להם והן השוקים הן הדריכים אלא שהרחביב צ"ל (בדברים).

חידושי הרמב"ן מסכת עירובין דף נט עמוד א

כיצד מעברין

מתני' עיר של יחיד ונעשית של רבבים, פרשי' צ"ל עיר של יחיד הינו שאין בה ששים רבוא בני אדם, ורקי לה של יחיד לפי שאין בה רשות הרבנים מפני שעמה מועטים ולא דמי לא דגלי מדבר. ונעשית של רבבים שניטוspo בה דירין, וזה העני בכמה מקומות פירש אותה שאין רשות הרבנים גמורה אלא בעיר שיש בה ששים רבוא, ולא ידענו מניין לו לרשי' כן שלא הוזכר בתלמוד בשום מקום, אבל בהלכות גדולות נמצא כן והרי הדבר תלוי באילנות גדולות.

ומ"מ אנו תמהים אם כן בתחילת מסכת שבת שני בבריתא ארבע רשות לשבת היאך לא אמרו סרטיא ופלטיא גודלה ומובאות המפולשות זהו רשות הרבנים גמורה והוא שיעברו שם ששים רבוא, אי נמי ליתני בכרכלית ים ובקעה ואסתנית ומקום שאין בו ששים רבוא, וכי תימא במקומות קא מירי באינשי לא מירי והוא אמרת התם (ו' ב') וליתני נמי מדבר דתניא איזהו רשות הרבנים סרטיא ופלטיא גודלה ומובאות המפולשין ומדבר ותרצין אמר אבוי לא קשיא כאן בזמן שהוא ישראלי במדבר כאן בזמן הזה אלמא בד"רין נמי אירין בבריתא, ועוד מדקא אמרין מדבר בזמן שהוא ישראלי שם הוא רשות הרבנים ובזמן הזה כרכלית מכלל דער ואיסטריטיאות אף על פי שאין בהם ששים רבוא הוא רשות הרבנים כיון שהדריכים כבושים ובני אדם עוביין בהם, דעתמא דמדבר משומ שאין שם דרך כבושא ולא מכוננת לילך בה לשום מקום ודמי לבקעה שהיא רשות היחיד לשבת, ור"ש עצמו כתוב שם מדבר בזמן הזה אינו מקום הלוך לרביבים דהולכי מדברות לא שכיחי, ומינה דרכיכם ועיירות דשכיחי אף על גב דלא הו תמן ששים רבוא, ושם דעת הראשונים לומר שהאיסטרטיא שהיא כבושא חזע לעירות והולכים ממנה לעיר וממדינה למدينة

עד סוף כל העולם אין מדקדין בה בעבורין עליה שישים רבוֹא דהא דכוּל עלמא הוּא, אבל בתוכוּ העיר אין שם רשות הרבים ללא שישים רבוֹא דתהי כdagלי מדבר, וגם זה איננו מחייב.

ועוד מדקדין עליו בתוספות שהרי מדבר כפלים היו בו אנשים ונשים וטף וערב רב, והם מתרצים קושיא שלהם ז"ל כיון דממשן גמרין לכל מי' דשבת מן המניין שהוזכר בתורה יlfין, ואין התירוץ בכך שהרי כתוב ויבאו האנשים על הנשים, ועוד ליבעו שישים רבוֹא מבני עשרים ועד שישים,osoף דבר אין לנו אלא מה שמצויר בתלמוד רשות הרבים שיש עשרה אמה דגמרין ממשן כדאיתא בפרק הזורק (צ"ט א'), ושאיינו מקורה כדאמרין בפרק קמא דשבת (ה' א') אבל דיורין לא יlfין הילך כל מבוי שטוףולש בשני ראשין ומכוון עד חוץ למדינה ורחוב שיש לה שערה אמה הוא רשות הרבים גמורה בכל עיריות ובכל כפרים שבעולם.

חידושי הרמב"ן מסכת עירובין דף נט עמוד א

עכשו אני חוזר לפ"ז המשנה עיר של יחיד ונעשית של רבים זהו שהיתה כל העיר מתחלה של אדם אחד וככשינו נעשית של רבים, ומתחלה כשהיתה של יחיד והוא וביתו דרום בתוכה אין בה רה"ר לעולם ואף על פי שבאים בתוכה רבים לישא וליתן, כיון שהרטשות כולה של יחיד ומתחן רשותו הן בגין לתוכה רה"י [היא] ואין חייבין עליו שבבת כדאמרין בפ' עוזין פסין (כ"ב ב') בשביili בית גלאל יהושע אהוב ישראל היה ותקן להם דרכיהם וסדריותם כל הייכא דנideal תשומתית מסרה לרבים כל הייכא דלא נideal תשומתית מסרה לחיד, אלמא כל רשות שהוא קניי ליחיד אין חייבין עליו משום רה"ר אף על פי שרבים עוביין בתוכן, מ"ט רשות הרבים כשם שהיא של רבים, לפיכך עיר של יחיד כיון שמתחלתה אין בה רה"ר מערבין אותה ללא שיר, אבל עיר של רבים אף על פי שנעשית של יחיד עכשו אין חייבים בה משום רה"ר אין מערבין את כולה ללא שיר, גזרו סופה משום תחלתה דילמא את לאיחולפי, ובודאי כל שכן שהיא לנו לגוזר בעיר של יחיד ונעשית של רבים שהרי עכשו של רבים היא, לפיכך שאלו בגם היכי דמי עיר של יחיד ונעשית של רבים שאם באו שם רבים וקנו דירה מן היחיד ונעשית קנייה לרבים רה"ר שבה זהה רה"ר (שהה) וכיון שהיא של תורה צריכה היא שיר, ופירש רב יהודה בגון אסקורתא דריש גלוותא שכל הדיורין הבאי לתוכה עבדי ריש גלוותא הם, ואמר לה ר"ג אכתי כיון שהעיר קנייה לרבים היא מ"ט שראי באלא שיר דהא רשות שבתוכה של רבים הם וחיבין עליהם משום רה"ר, אילימה משום דשכיחי בה קהרמוני דامرיה להו הורמנוטא דריש גלוותא בשבת ומדרכי אהדי ישראל נמי שכיחי גבי הדדי בצפרא בשבתא, אלא א"ר נחמן בגון דסקורתא דנאתי אדואר שה' אדם חשוב ובונה עיר גדולה לשמו ובאו רבים ונתישבו בבתיהם שבה, והוא לא הקנה להם כלום דעת עכשו העיר כוליה היא לו ואין חייבין בה משום רה"ר, א"ג שהבתים קניין הם אבל דרכיהם וסדריותם של יחיד הם והוא רשות שלו לבנות בהן כרצונו, וגאון זו אין חייבין בהם משום רה"ר כדפרישית, וכיון ששומו עליה אין גוזרין בה ואינה צריכה שיר, אבל של רבים אף על פי שנעשית של יחיד גזרו בסופה משום תחלתה והצריכה שיר.

	Structural	Functional	Accessability
--	------------	------------	---------------

Paramiters	Architecture/Urban planning	Many people are there The Public is found there	Public area
	16 Amot, Straight through the city, Central Square	Commercial centers and arteries. Transportation, and the Market place	Open to the public/free access. (a dessert) Ownership might matter.
Why?	Formal Definition of RHR	Constructive Melakha tied to commerce	אל יצא איש מקומו, שביתה ומנוחה
שיטות		רש"י רשב"א	רמב"ם רשב"א

Structural
Architecturally

- 16 amot
- straight

Functional

- Commercial Center
- Presence of

Access

- Open to Public - *כִּי*
- Belongs to Public - *כִּי*

CONSTRUCTION

COMMERCIAL